

bøjelig til at skyde det mere personlige moment, modsætningsforholdet til mor Sigbrit, i baggrunden. Som bekendt var det ærkebiskoppen, der i 1515 hentede Dronning Elisabeth hjem til Danmark. Han blev da nødt til at meddele kongen de krav, som dronningens familie stillede om Dyvekes fjernelse. Og dette glemte Sigbrit ham aldrig. Hun forfulgte ham paa enhver maade og paastod endda, at han var skyld i Dyvekes død. Jørgen Hansen og først og fremmest Hans Mule var Sigbrits kreaturer, og det synes meget sandsynligt, at det især var hende, der har staaet bagved deres forfølgelser, selvom deres politik overfor ærkebiskoppen ligger paa linie med Christian II.s fremfærd overfor den danske gejstlighed. Sigbrits stilling til den norske ærkebiskop har iøvrigt ogsaa betydning for spørgsmaalet om, hvad der var formaalet med Valkendorfs bortrejse fra Norge i 1521. Selv paastod han, at han vilde rejse til Danmark for at søge bistand hos rigsraadet. Hamre gaar let hen over spørgsmaalet, men der vilde dog have været grund til at undersøge, om Valkendorf muligvis agtede sig til Rom for at indbringe sin sag for kirkens højeste myndighed. Samtiden betragtede Sigbrit med en sand rædsel — det kommer stærkt frem i de mange opsigelsesbreve fra 1523 — og det var vel heller ikke helt uden grund. Valkendorf følte sig uden tvivl forfulgt af hende, og det kan derfor tænkes, at han af hensyn til sin personlige sikkerhed ikke har vovet at rejse til Danmark. I hvert fald landede han i Holland, hvor han traf kongen, som prøvede paa at faa ham arresteret. Det lykkedes dog ærkebiskoppen at slippe bort og naa til Rom, hvor han døde kort efter.

Lars Hamres bog, der oprindeligt er skrevet som hovedopgave til embedseksamen, er udelukkende bygget paa trykt kildestof, som dog ikke er udnyttet fuldt ud, ligesom kendskabet til den historiske litteratur nu og da kan svinge. Forfatteren er ikke den indgaaende undersøgelses mester, og han har ikke løst de vanskelige problemer i Valkendorfs historie. Noget væsentligt nyt bringer bogen saaledes ikke, men den unge forsker har dog vist, at han kan behandle et omfattende historisk stof og mestrer fremstillingens vanskelige kunst. *Johan Hvidtfeldt.*

Den norske Redaktør Øyvind Davidsen har i et voluminøst Værk paa over 400 Sider behandlet den ældste norske Presse indtil Struensee-Tiden. Bogens fulde Titel er: *Pressen fra Griffenfeldt til Struensee i dens Forhold til Norges Næringsliv* (Oslo 1943,

446 Sider). Naar Fremstillingen er blevet saa omfattende, skyldes det, at Forf. ser det som sin Opgave udførligt at referere Indholdet af de forskellige Lejlighedsskrifter og Blade, som han behandler. Der findes ligeledes store Kapitler om Bladenes Annoncestof, og Annoncerne gengives ofte in extenso! Uden Skade kunde Fremstillingen være skaaret ned til en Fjerdedel.

Forf. bygger paa den foreliggende Litteratur, baade den norske og den danske, og man mærker sig, at han aabenbart ikke kender den nye Udgave af Dansk Biografisk Leksikon. Endvidere har han fremdraget forskelligt nyt Materiale fra det norske Rigsarkiv. Ogsaa disse Aktstykker aftrykkes fuldstændigt i Teksten. Forf. kan i Enkeltheder skildre den Intrige, der kvalte det første Forsøg af Peter Nørvig paa at skabe en egen norsk Presse i Bergen i 1720erne. Efter bredt at have gengivet Indholdet af de danske og norske økonomiske Publikationer, der saa Dagens Lys efter A. G. Moltkes Opfordring i 1755 til Offentligheden om at indsende Forslag til Næringslivets Udvikling — forfattet bl. a. af Erik Pontoppidan, F. C. Lütken, P. C. Stenersen, O. Holmboe, O. C. Lütken og P. F. Suhm — naar Forf. endelig frem til det egentlige Emne, nemlig Grundlæggelsen i Christiania, Bergen og Tronhjem i 1760erne af en egen norsk Presse. De tre Blade havde alle Karakteren af Adresseaviser. Foruden det kulturhistorisk vigtige Annoncestof indeholder de en Række selvstændige Artikler omhandlende norsk Næringsliv og alle ret kritiske over for Regeringen i København. Indholdet af disse Afhandlinger gengives udførligt og ganske mekanisk i den Rækkefølge, de er optaget, uden Forsøg paa at se dem under visse samlende Synspunkter. For en dansk Pressehistoriker er det interessant at se, at den ældste norske Presse adskiller sig væsentligt fra den tilsvarende danske — og for saa vidt ogsaa fra den almindelige europæiske — idet den ikke bringer udenrigspolitiske Postnyheder.

*Harald Jørgensen.*

I Åke Holmbäck og Elias Wesséns statelige publikation, *Svenska Landskapslagar tolkade och förklarade för Nutidens Svenskar*, udkom 1943 *Fjärde serien. Skånelagen och Gutalagen*, som i særlig Grad har interesse for danske læsere, idet den indeholder en række af de fra Skaane hidrørende retskilder. Principperne for udgivelsen er de samme som i de foregaaende serier; men de erfaringer, udgiverne har gjort, efterhaanden som arbejdet skred frem, er kommet det foreliggende bind til gode. For udgiverne af den danske oversættelse af Danmarks gamle landskabslove,